

What can we do to improve the situation of environmental management in Ukraine? For example, there are the billions of tons of scrap metal in Ukraine. This is enough to ensure the work of the steel industry for decades (in Germany about 75% of steel are produced from scrap). If Ukraine uses the gas instead of oil in vehicles, it will save about 10 million tons of fuel (for example, about 20 million tons of oil) and significantly reduce air pollution.

Thus, Ukraine has a diverse natural resource potential. But now the land, water and forest resources require a cautious attitude. That's why today we must also recognize the need to maintain decent living conditions for future generations.

References:

1. Врублевська О. В. Конспект лекцій з економіки природокористування. – Львів: УкрДЛТУ, 2003. – 210 с.
2. Синякевич І. М. Економіка природокористування: Навч. посібник. – К.: ІЗМН, 1996. – 156 с.
3. Мороз П. І., Косенко І. С. Екологічні проблеми раціонального природокористування: Навч. посібник. – Львів: Престиж Інформ, 1999. – 282 с.
4. Яремчук Г. І. Економіка природокористування. – К.: Пошукове-видавниче агентство «Книга Пам'яті України», Видавничий центр «Просвіта», 2000. – 431 с.
5. Шевчук В. Довідник з питань економіки та фінансування природокористування і природоохоронної діяльності, видавництво «Геопринт» – Київ, 2000 – 41 с.
6. Лазор А. Екологічна політика України: Європейський вибір / А. Лазор // Вісн. НАПА. – 2003. – № 3. – 265-270 с.
7. Сайт на екологічну тематику [Електронний ресурс] – Режим доступу до сайту: <http://www.eco-live.com.ua/content/book/53-ekonom%D1%96ka-prirodokoristuvannya>

Палиця А.О., Харченко А.О.

студентки;

Солянікова О.П.

*викладач, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист,
голова методичної комісії викладачів географії Ради директорів
ВНЗ I-II рівнів акредитації Одеської області*

ПРОБЛЕМИ СМІТТЄЗВАЛИЩ, СПОСОБИ ЇХ ВИРІШЕННЯ

На сьогодні в Україні проблема смітників – одна з найважливіших і найактуальніших серед проблем забруднення навколишнього середовища. Ця проблема поширена не тільки в Україні, а й у всьому світі, що навіть з'явився такий вислів «відходи беруть нас за горло». Якщо подивитися як людство ставиться до сміття, можна побачити наскільки суспільство цивілізоване та виховане. Чим вищий розвиток суспільства, тим більше постає проблема утилізації різноманітних відходів. В європейських країнах давно прийшли до висновку – чисто не там, де прибирають, а там де не сміять.

Україна – одна з найбільш забруднених країн світу, тому що наша країна виступає європейським лідером за кількістю відходів на душу населення, – зазначив голова Народної екологічної партії України Андрій Свинаренко [8]. Для порівняння: техногенне навантаження на одиницю площі в нашій країні вдсятеро перевищує таке в Росії. За переробку сміття українець платить 20-30 гривень на рік, у той час як поляки сплачують 100 євро. У США і

країнах Західної Європи вже давно використовують роздільне збирання твердих побутових відходів (ТПВ), на відміну від України [3, с. 398-412].

Нині площа сміттєзвалищ та полігонів в Україні займають 7% від території всієї країни. Це більше ніж площа Данії, або ж 14 столиць України. В Україні налічується 6,5 тис. законних і близько 35 тис. незаконних сміттєзвалищ, 6 тисяч офіційних і більше 30 тисяч неофіційних захоронень сміття. За підрахунками екологів, Україна накопичила 54 млн куб. м. відходів, а сміттєві полігони країни щорічно поповнюються приблизно на 15-17 млн т. У середньому щодня один українець викидає 1-2 кг сміття. Підраховано: щорічно жителі України виробляють 11 млн. кубометрів побутових відходів, вони займають 260 тисяч гектарів – приблизно таку ж площу, як держава Люксембург [7].

За останні роки кількість небезпечних відходів стрімко зростає. При цьому з 35 млн. т/рік ТПВ повторно використовується лише 1 млн. т/рік [1, с. 89].

Основні фактори, що сприяють погіршенню стану, є невиконання місцевою владою вимог, визначених Законами України. Згідно з даними Державного комітету статистики України, щороку кількість відходів у Києві збільшується на 20% [6, с. 103].

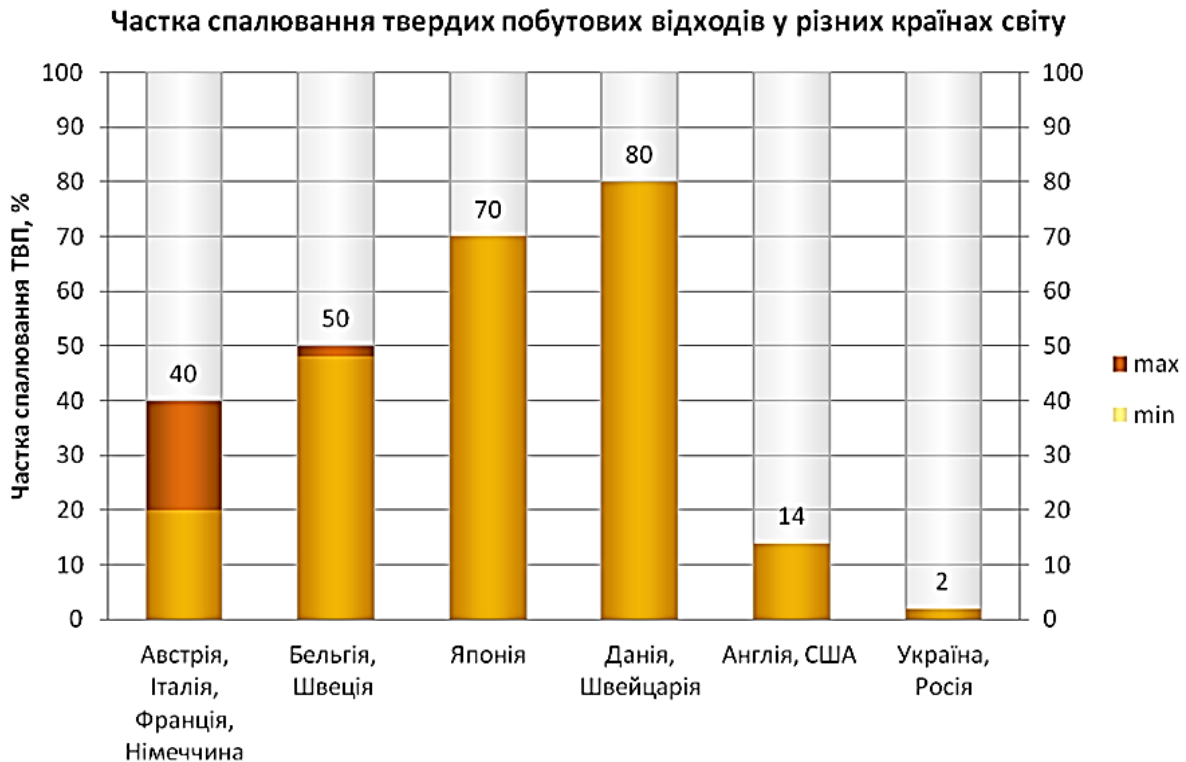
За прогнозами закордонних фахівців, екологічна ситуація в Україні, без перебільшення, є критичною, адже переробкою відходів у нас займаються на дуже низькому рівні. Ринок переробки відходів став дуже прибутковим в Європі, в той час як в Україні він просто відсутній. Проте Україна має досить великі можливості для вторинної переробки сміття. Нараховується 15 підприємств з переробки макулатури, переробки скляних виробів – 15 підприємств, виробів з металу – 16 підприємств, ПЕТ (поліетилентерефталат) – 19 підприємств, вторинних полімерів – 37 підприємств.

Людство давно вигадало три способи, які можна використовувати для позбавлення від сміття: закопування, спалювання чи утилізування. Раніше, в основному використовували перші два способи. Однак сміттєзвалища займають багато місця і швидко заповнюються, а спалювання забруднює навколишнє середовище. Колишні сміттєспалювальні заводи забруднювали повітря продуктами згоряння, а нові – працюють набагато чистіше. Проте при спалюванні зменшується обсяг сміття, але не його маса, а викидання шкідливих токсичних речовин підвищується, так що зола може виявитися дуже отруйною для безпечного поховання її на смітниках.

В Україні серед усіх способів утилізації відходів перевага віддається спалюванню. Але в нас, на відміну від інших країн, лише десята частина сміття йде на переробку! (див. мал. 1). Перевагою процесу є можливість використати сміття як енергетичну сировину. У середньому з 1 т твердих відходів можна отримати 1000 кг пари і 150 кВт електроенергії. Проте при спалюванні утворюються шкідливі сполуки, такі як метан, формальдегіди, які призводять до онкозахворювань та задухи суспільства. Відходами сміттєспалювальних заводів є: тверді відходи (золи та шлаки), рідкі (стічні води), газоподібні (димові гази та інше).

Не меншою проблемою є розповсюдження на звалищах небезпечних хвороб. Харчові відходи, які складають 25-30% всього сміття, є поживою для комах, щурів, собак та ряду птахів. У сприятливих для розвитку умовах хвороби розмножуються та розповсюджуються, а тоді зі звалища переносяться в місця проживання людей – у такий спосіб звалища стають розплідниками багатьох дуже небезпечних бактерій, які загрожують здоров'ю

населення. Також за дослідженнями вчених, на смітнику був знайдений вірус СНІДу [3, с. 56-58]. Деякі полігони розташовані дуже близько до житлової забудови, водних об'єктів, на ділянках, де відбуваються зсуви ґрунту, порушуючи вимоги щодо санітарно-захисних зон.

Рис. 1.

Захоронення поширюються через відкриті звалища. При цьому сміття просто закопують у землю або висипають на поверхню і зверху присипають шаром ґрунту. Оскільки відходи в такому випадку не горять і вкриті ґрунтом, вдається уникнути забруднення повітря і розмноження небажаних тварин. Як правило, в основному ці обставини, а також фінансові можливості беруться до уваги при влаштуванні захоронень сміття. Не приділяється належна увага тому, які речовини можуть утворитися в процесі розкладу сміття, як запобігти іншим небажаним явищам, як відбувається кругообіг води. Будь-яке зручне пониження рельєфу стає місцем захоронення сміття.

Міністерство екології та природних ресурсів України розпочало використання нової техніки на сміттєзвалищах в Україні для покращення екології. Зокрема, розробляється інтерактивна карта звалищ і полігонів (див. рис. 2), на яку нанесено вже близько 3000 сміттєзвалищ [9]. У той же час в парламенті зареєстровано 4 законопроекти, покликаних ввести нові правила використання відходів.

Ми пропонуємо наступні методи боротьби зі сміттям в Україні:

1. Необхідно створити комісію нагляду за відходами для розробки основних стратегій та напрямків управління ними.

2. Посилити контроль за стихійними звалищами та наслідками їх існування.

3. Збільшити штрафи за викидання сміття в недозволеному місці, оскільки вони в нашій країні дуже малі й нікого не лякають.

4. Потрібно позбавитися від поліетиленових пакетів і замінити їх паперовими (картон) як це давно було зроблено в США [2, с. 27-29].

5. Створити заводи для розкладання сміття біологічними методами, які не будуть нести загрозу природі.
6. Ввести обов'язковий роздільний збір ТПВ!

Рис. 2.

Сподіваємося, що ці заходи допоможуть Україні подолати проблему сміття! Адже якщо усе сміття почати переробляти вже зараз, то тисячі гектарів чорнозему стануть придатними до використання через 300 років. Для цього звісно потрібно дуже багато часу, але у майбутньому через виконання таких дій Україна зможе покращити життя людей та навіть зменшити людські захворювання.

Смітники у собі зберігають дуже багато корисного. Проблема лише в тім, як необхідне відокремити від непотребу. Не навчившись згодом робити це – сміття стане джерелом великих екологічних, економічних й соціальних проблем. З використанням сучасних екологічно чистих технологій переробка, зокрема утилізації сміття – дуже ефективний спосіб рішення проблеми, але для цього необхідно змінити звичайну поведінку людей. Ми маємо викидати сміття, сортуючи окремо харчові відходи, скло, метал і папір (так, як проблема відходів має високу гостроту через низьку швидкість їхнього розкладання: папір руйнується через 2-10 років, консервовані банки майже за 100 років, поліетиленові матеріали – за 200 років, пластмаса – за 500 років, а скло для повного розкладу вимагає 1000 років) [5, с.117]. Тільки запровадження безперервного та замкнутого циклу переробки відходів дозволить вирішити проблему.

Список використаних джерел:

1. Дослідження політики та законодавства у сфері управління хімічними речовинами в Україні. – Київ: ВЕГО «МАМА-86», 2003. – 102 с.
2. Робинсон Н. Правовое регулирование природопользования и охраны окружающей среды в США: Пер. с англ. / Под ред. О.С. Колбасова и А.С. Тимошенко. – М.: Прогресс, 1990. – 528 с.

3. Юфит С.С. Мусоросжигательные заводы – помойка на небе. – Н. Новгород: НГМА, 1999. – 85 с.

4. Закон України «Про відходи» // Відомості Верховної Ради. – 1998. – № 36-37. – С. 242-252.

5. Ігнатенко О.П. Економіко-екологічні аспекти рециклу вторресурсів з твердих побутових відходів // Екологія і ресурси. – 2003. – № 4. – С. 115-120.

6. Скорик Ю.И., Флоринская Т.М., Баев Л.С. Отходы большого города: как их собирают, удаляют и перерабатывают: Справочник. – Санкт-Петербургский научный центр Российской Академии Наук. Санкт-Петербург – 1998. – С. 178-191.

Інтернет-джерела:

7. <https://sites.google.com/site/smittausvititaukraiени/home>

8. http://debug.volynnews.com/news/ukraine/ukrayina__nayzasmichenisha_u_sviti__ekolohy

9. <http://ecozakarpat.gov.ua/?p=4067>

Панасенко Є.О.

випускник,

*Національна академія державного управління
при Президентові України*

ОПТИМІЗАЦІЯ ПРОЦЕСУ ВИКЛАДАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ ДЛЯ ДЕРЖАВНИХ УПРАВЛІНЦІВ В УКРАЇНІ

Реформування державної служби в Україні зачіпає не лише соціально-економічні, політичні, правові аспекти, а й перепідготовку та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, різномірних установ та організацій. Чи не найскладнішою і водночас дуже актуальною проблемою у процесі перепідготовки та підвищення кваліфікації державних управлінців є формування англійської компетентності. Досвід показує, що не всі державні службовці володіють англійською мовою на належному рівні, відповідно це ускладнює взаємодію з європейськими структурами, унеможливує доступ до передових світових методик, моделей державного управління і запозичення необхідного досвіду, що у свою чергу є гальмуючим процесом у входженні України не просто до простору ЄС, а й взагалі процесу глобалізації, укріплення політичних, соціально-економічних зв'язків [1, с. 4].

Ціль дослідження – актуалізація уваги щодо оптимізації процесу викладання англійської мови для державних управлінців в Україні.

Згідно з глобальним рейтингом EF ENGLISH PROFICIENCY INDEX Україна посідає середній рівень знання англійської (34 місце з 70), в той час як у Європі знання англійської мови залишається набагато вище, ніж в інших регіонах, і продовжує покращуватися. Варто відмітити, що Туреччина, Польща, Угорщина, Індія і Росія значно покращили свій рівень за останні роки [3].

Необхідно відмітити, що шкільна підготовка відбувається у рамках GE (General English – Загальна англійська мова), а програма підготовки академічних спеціальностей передбачає вивчення іноземної мови у професійній сфері.

Студенти, вступаючи до вишів на різні спеціальності, починають вивчати англійську мову за професійним спрямуванням, переважно це стосується навчання в магістратурі. Проте, студенти не в змозі ефективно засвоїти магістерську програму англійської мови за професійним спрямуванням, оскільки